

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického, v právní věci žalobce: **Mgr. J. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2012, č. j. MPSV-UM/1192/12/9S-HMP, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 6. 2013, č. j. 1 Ad 26/2012 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Orgán pomoci v hmotné nouzi I. stupně (v době rozhodování Městská část Praha 10, Úřad městské části) rozhodnutím ze dne 23. 2. 2010, č. j. 6543/2010/AAJ žalobci (dále jen „stěžovateli“) snížil příspěvek na živobytí z částky 4.506 Kč na 1.921 Kč měsíčně ode dne 1. 2. 2010. Žalovaný následně rozhodnutím z 22. 3. 2012, č. j. MPSV-UM/1192/12/9S-HMP odvolání stěžovatele zamítl.

Městský soud v Praze (dále též jen „*městský soud*“) rozsudkem ze 4. 6. 2013, č. j. 1 Ad 26/2012 - 32 následně zamítl žalobu stěžovatele proti tomuto rozhodnutí.

Městský soud ze správního spisu zjistil, že stěžovatel byl pro účely příspěvku na živobytí posuzován samostatně, částka živobytí stěžovatele byla stanovena ve výši 4.506 Kč a složena z částky živobytí jednotlivce 3.126 Kč a navýšení z důvodu dietního stravování

pokračování

pro dietu diabetickou a nízkocholesterolovou a z navýšení z důvodu zvýšených nákladů při hledání si zaměstnání o 300 Kč.

V průběhu pobírání příspěvku na živobytí se u stěžovatele změnila výše příjmu a nárok na dávku se podle § 44 odst. 4 věty první zákona o pomoci v hmotné nouzi posuzoval na základě jeho nového měsíčního průměrného příjmu za období měsíců 11/2009 – 1/2010. Příjmy stěžovatele v tomto období byly ve výši 14.916 Kč, jednalo se o podporu v nezaměstnanosti, která byla stěžovateli vyplacena v lednu 2010, a proto pro účely výpočtu příspěvku na živobytí byla započtena v částce 80 %, tedy ve výši 11.932,80 Kč. Průměrný příjem stěžovatele činil částku 3.977,60 Kč. Dále se správní orgán zabýval přiměřenými náklady za bydlení, které byly stanoveny v souladu s § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi ve výši 1.392,16 Kč. Rozdíl mezi částkou živobytí 4.506 Kč a příjmem pro odečtení přiměřených nákladů na bydlení činí 1.920,56 Kč. Stěžovateli náleží příspěvek na živobytí za měsíc 02/2010 ve výši 1.921 Kč.

Městský soud na základě uvedeného uzavřel, že konstrukce výpočtu příspěvku na živobytí, jak ji stěžovatel nastínil v žalobě, nemá oporu v zákoně.

Stěžovatel proti rozsudku městského soudu podal včasnou kasační stížnost; v ní shrnul dosavadní průběh řízení a připomněl i související řízení ve věci výše přiznané podpory v nezaměstnanosti za období 08/2009 - 01/2010.

Stěžovatel se v kasační stížnosti dále zabývá zákonnou definicí příjmu pro účely hmotné nouze podle § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákonnou definicí rozhodného období podle § 10 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podmínkami nároku a výši dávky příspěvek na živobytí podle § 21 a § 23 zákona o pomoci v hmotné nouzi a podmínkami pro změnu rozhodných skutečností podle § 44 téhož zákona.

Stěžovatel je toho názoru, že v měsíci 02/2010 činila částka jeho životního minima 3.126 Kč, částka živobytí činila 4.506 Kč, jeho příjem v měsíci únoru 02/2010 činil 1.312 Kč (odvozený od přiznané podpory v nezaměstnanosti ve výši 2.524 Kč), průměrný příjem za 3 měsíce předcházející měsíci 02/2010 činil 3.977 Kč. Na základě porovnání průměrného příjmu za 3 předchozí měsíce s trojnásobkem částky jeho životního minima mohl orgán pomoci v hmotné nouzi podle stěžovatele pouze konstatovat, že jeho průměrný příjem za předchozí 3 měsíce nedosáhl trojnásobku životního minima a stěžovatel tak splnil podmínku pro přiznání příspěvku na živobytí. Stěžovatel má za to, že mu náležel za měsíc 02/2010 příspěvek na živobytí v částce 3.194 Kč, který byl vypočten jako rozdíl mezi částkou živobytí a příjmem žalobce v tomto kalendářním měsíci (dle výpočtu 4.506 Kč – 1.312 Kč) a nikoliv příspěvek na živobytí ve výši 1.921 Kč, jak jej vypočetl žalovaný. Stěžovatel je tak názoru, že městský soud rozhodl v rozporu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi, když potvrdil rozhodnutí správních orgánů, které měly záměrně zaměnit institut příjem podle §9 zákona (který podle stěžovatele má být použitý pro výpočet výše dávky) za průměr příjmů za předchozí 3 měsíce.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

Stěžovatel napadl rozsudek Městského soudu v Praze z kasačních důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), aniž by své námitky podřadil k jednotlivým důvodům. Nejvyšší správní soud tak učinil sám podle jejich povahy.

Obecně vznesené námitky nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a zmatečnosti řízení podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. posoudil Nejvyšší správní soud v rozsahu, v jakém je povinen rozsudek přezkoumat *ex officio* (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud v tomto ohledu shledal, že rozsudek městského soudu je srozumitelný, odůvodnění rozsudku je v souladu s jeho výrokovou částí, je seznatelné, jakými úvahami a jakými důvody se městský soud při rozhodování řídil. Nejvyššímu správnímu soudu (při absenci konkrétních kasačních námitek) rovněž ze spisu městského soudu nevyplynul žádný důvod, pro který by chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce. Kasační stížnost proto v této části není důvodná.

Stěžovatel kasační stížností oproti uplatněnému kasačnímu důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nenapadl skutková zjištění správního orgánu žádnou konkrétní námitkou a podle názoru Nejvyššího správního soudu skutkový stav mezi stranami ani není sporný: dosažené příjmy stěžovatele v období 3 měsíců před měsícem únor 2010 činí částku vyplacené podpory v nezaměstnanosti, nesporná je i částka živobytí stěžovatele a skutečnost, že stěžovatel je posuzován samostatně. Zohlednění dalších skutečností stěžovatel nežádal ani v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud proto žádnou vadu při zjišťování skutkového stavu neshledal. Kasační stížnost není ani v této části důvodná.

Stěžovatel se ve věci domáhá přehodnocení resp. přezkumu právního názoru orgánů pomoci v hmotné nouzi v té otázce, v jaké výši a za jaké období by měly být zohledněny jeho příjmy pro stanovení výše dávky příspěvek na živobytí. Nejvyšší správní soud tuto stěžejní námitku proto podřadil ke kasačnímu důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud (ostatně ve shodě s městským soudem a oběma správními orgány) přisvědčuje stěžovateli v tom, že při posouzení, zda se osoba nachází v hmotné nouzi podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, je nezbytné zohlednění příjmových poměrů této osoby; zohlednění příjmové stránky je rozhodné též pro stanovení výše dávky podle § 23 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Stěžovatel se však s žalovaným i městským soudem rozchází v náhledu na aplikaci § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi (ve znění účinném ke dni žalovaného rozhodnutí); stěžovatel je přitom především přesvědčen o tom, že jeho příjmem rozhodným pro výpočet výše dávky má být dávka podpory v nezaměstnanosti za měsíc únor 2010 ve výši 2.524 Kč.

V projednávané věci je nesporné, že dávka pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí byla přiznána stěžovateli již od 1. 10. 2009. Podle § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi platí, že změní-li se v průběhu pobírání dávky výše příjmů, posoudí se znovu nárok na dávku, a to tak, že se posoudí nový měsíční průměrný příjem z 3

pokračování

kalendářních měsíců, a to z příjmu v měsíci, v němž došlo ke změně výše příjmu, a z příjmu ve dvou předcházejících kalendářních měsících. Nedosáhne-li změna nově zjištěného průměrného příjmu výše 100 Kč, výše vyplácené dávky se nemění.

Uvedené pravidlo § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi je *lex specialis* k obecnému pravidlu určení rozhodného období, za nějž se zjišťuje příjem pro účely posuzování vzniku nároku na dávku podle § 10 zákona o pomoci v hmotné nouzi, a znamená povinnost vyhodnocení podmínek nároku na dávku při nastalé změně tak zásadní skutečnosti, jakou je příjmová situace osoby v průběhu pobírání dávky; pro účely přehodnocení pobírané dávky tak zákonodárce pouze vymezil odlišné rozhodné období pro zjištění dosažených příjmů. Obecně řečeno obě ustanovení (§ 10 a § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi) mají společné tolik, že se příjmy stěžovatele dosažené v předcházejícím období vyhodnotí za účelem vzniku nároku na dávku pro následující období. Tato konstrukce odpovídá přirozenému běhu života, kdy osoby žijí z předchozích dosažených příjmů.

Dále, má-li být v průběhu pobírání dávky vyhodnocena aktuální sociální situace stěžovatele, je logické, že přehodnocení nároku podle § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi musí vycházet z aktuálních příjmů osoby. Oproti § 10 zákona o pomoci v hmotné nouzi se v případě § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi počítá i s příjmem v měsíci, kdy ke změně příjmů došlo. Tím je zohledněna např. situace, kdy původně nezaměstnaná osoba získá zaměstnání a je jí v měsíci vyplacena vyšší mzda, pak by bylo proti účelu zákona, aby taková osoba nadále pobírala dávky hmotné nouze. Následně proto § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi ukládá orgánu pomoci v hmotné nouzi povinnost přehodnotit nárok na dávku právě v souvislosti s takovými aktuálními příjmy osoby; výjimkou je pouze situace, pokud by změna výše příjmů nedosáhla 100 Kč, poté se výše dávky nemění. Ačkoliv zákonodárce v konstrukci § 44 odst. 4 zákona ukládá přehodnotit v souvislosti s dosaženými příjmy pouze nárok na dávku, je logické, že i pro navazující určení výše dávky je nezbytné vycházet z totožných příjmů osoby podle § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Na základě sdělení ze dne 3. 2. 2010 tedy orgán pomoci v hmotné nouzi zjistil, že se v uplynulém období změnila příjmová situace stěžovatele. V případě stěžovatele došlo ke změně příjmu v měsíci lednu 2010, kdy mu byla vyplacena podpora v nezaměstnanosti ve výši 14.916 Kč, v dalších dvou měsících posuzovaných jako rozhodné období podle § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi (listopad a prosinec 2009) stěžovatel dosáhl výše příjmů 0 Kč. Výše změny příjmů mnohonásobně převýšila částku 100 Kč a podle § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi bylo tedy nezbytné přehodnotit nárok na dávku a její výši.

Mezi stranami je nesporná částka živobytí stěžovatele sestavená z částky životního minima 3.126 Kč navýšená podle §§ 29 a 30 zákona o pomoci v hmotné nouzi (z důvodu dietního stravování stěžovatele a z důvodu zvýšených nákladů spojených s hledáním zaměstnání) na částku 4.506 Kč, jakož i skutečnost, že stěžovatel je posuzován samostatně.

Podle § 9 odst. 1 písm. b) bod 2 - pro účely tohoto zákona se za příjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje 80 % příjmu z podpory v nezaměstnanosti. Příjem stěžovatele

pokračování

za zohledňované období 10/2009 – 01/2010 (podle § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi) takto činí 11.932,80 Kč, měsíčně tedy 3.977,60 Kč.

Podle § 9 odst. 2 příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob se pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení (§ 34), nejvýše však v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby. V případě stěžovatele byla tato částka vypočtena ve výši 1.392,16 Kč, tato částka je mezi stranami rovněž nesporná; rozdíl a tedy příjem stěžovatele pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi činí 2.585,44 Kč.

Podle § 23 zákona o pomoci v hmotné nouzi výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou živobytí osoby (§ 24 odst. 1) a příjmem osoby (§ 9 odst. 2). V případě stěžovatele jde tedy o 4.506 Kč – 2.585,44 Kč = 1.920,56 Kč. Podle § 44 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi se výše dávek zaokrouhluje na celé koruny nahoru, výsledná výše tedy činí 1.921 Kč.

Z výše uvedeného rozboru relevantní právní úpravy aplikované na skutkový stav (osobní situaci stěžovatele) vyplývá, že stěžovatelův náhled na aplikaci § 44 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi je mylný, jakož i názor, že by za rozhodný příjem pro určení výše dávky od měsíce února 2010 měl být použit příjem dosažený v tomto měsíci, takový výklad dotčená ustanovení neumožňují. Nejvyšší správní soud ze správního spisu navíc ověřil, že stěžovatel v podání ze dne 3. 2. 2010 orgánu pomoci v hmotné nouzi sdělil rozhodné skutečnosti k příjmům pouze za období leden 2010. Zohlednění změny výše dosaženého příjmu (snížení v důsledku nižší podpory v nezaměstnanosti) v měsíci únoru 2010 tak mohlo mít vliv na následné posouzení nároku na dávku nanejvýše od měsíce 03/2010.

Nejvyšší správní soud se proto s právním názorem stěžovatele neztotožnil a přisvědčil názoru městského soudu, tak i orgánům pomoci v hmotné nouzi, které postupovaly správně, pokud jde o výši dávky počínaje měsícem únor 2010.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti napadenému rozsudku městského soudu není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti vychází z ustanovení § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Procesně úspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti neuplatnil a ani ze spisu nevyplynuly náklady přesahující běžný rámec výdajů na jeho administrativní činnost, Nejvyšší správní soud proto žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

pokračování

V Brně 10. července 2014

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu